

การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาจิตวิญญาณ ความเป็นครูของครูรุ่นใหม่*

A Study on the Needs and Guidelines for Developing the Teacher Spirit among New Generation Teachers

¹ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์, ²วาสนาไทย วิเศษสัตย์, ³ศักดิ์ศรี สืบสิงห์ และ ⁴ยุวธิดา ชาปัญญา

¹Channarong Wisetsat, ²Wasanathai Wisetsat, ³Saksri Suebsing
and ⁴Yuwathida Chapanya

^{1,3,4}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

²สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

^{1,3,4}Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University, Thailand.

²The Secondary Educational Service Area Office Buriram, Thailand.

²Corresponding Author's Email: wasana.thai@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ วิเคราะห์ความจำเป็นในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ และ ศึกษาแนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ ดำเนินการวิจัย 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 สำรวจความต้องการในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ ระยะที่ 2 วิเคราะห์ความจำเป็นในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ และ ระยะที่ 3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจความต้องการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างจิตวิญญาณความเป็นครูกับมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานคุณวุฒิ และมาตรฐานการศึกษาชาติ แบบวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง แนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ และ แบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเสียสละในงานของครูมีระดับความต้องการส่งเสริมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการรับผิดชอบหน้าที่ของครูมีระดับความต้องการส่งเสริมมาก ด้านความเชื่อมั่นในศักยภาพมนุษย์มีระดับความต้องการส่งเสริมมาก และด้านความเสมอภาคต่อนักเรียนมีระดับความต้องการส่งเสริมมาก 2) จิตวิญญาณความเป็นครูมีความจำเป็นที่ควรส่งเสริมกับครูรุ่นใหม่ ดังระบุไว้ในมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพครู และมาตรฐานการศึกษาชาติ 3) แนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่โดยใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา โดยกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูมี 4 แนวทางในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจ การใช้จิตวิทยาด้านบวก การเรียนรู้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา และการสร้างวิถีปฏิบัติ

คำสำคัญ: จิตวิญญาณความเป็นครู; ครูรุ่นใหม่; จิตตปัญญาศึกษา

Abstract

The research article aimed at the following objectives: 1) exploring the needs and guidelines to promote the teacher's spirit among new generations of teachers; 2) analyzing the needs to promote the teacher's spirit among new generations of teachers; and 3) investigating the guidelines to develop the teacher's spirit among new generations of teachers. The study was divided into three phases: 1) exploring the needs to promote the teacher's spirit among new generations of teachers; 2) analyzing the needs to promote the teacher's spirit among new generations of teachers; and 3) investigating the guidelines to develop the teacher's spirit among new generations of teachers. The research tools included a survey on the need to promote teacher spirit among new generations of teachers, an assessment form for testing the item-objective congruence (IOC) between teacher spirit and professional standards, qualification standards, and national education standards, and a form for testing the correlation between guidelines for developing teacher spirit and the propriety of these guidelines.

From the study, the following results were found: 1) The need to promote teacher spirit among new generations of teachers is overall at a high level. When examining each aspect, it was found that the need for sacrifice in the work of teachers ranked highest, followed by the aspects of teacher responsibility, confidence in human potential, and equality of students. 2) Teacher spirit needs to be promoted among new generations of teachers, as specified in professional standards, qualification standards, and national education standards. 3) The guidelines for developing teacher spirit among new generations of teachers are based on contemplative education activities, with the aim of fostering teacher spirit. There are four learning management guidelines: building motivation, using positive psychology, engaging in contemplative education activities, and implementing practical methods.

Keywords: Teachers Spirit; New Generation of Teachers; Contemplative Education

บทนำ

ครูเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุดที่จะสร้างคุณภาพผู้เรียน การจัดการศึกษาจึงมุ่งเพื่อวิจัยและค้นคว้าหาแนวทางที่จะพัฒนาให้ครูมีคุณภาพทั้งทางด้านวิชาการและกระบวนการจัดการเรียนการสอน อีกประการหนึ่งที่สำคัญมากคือ ครูซึ่งเป็นผู้ที่ทุ่มเทเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด ซึ่งที่เรียกกันว่าจิตวิญญาณความเป็นครู แนวคิดในการสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับและมีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง หลายหน่วยงานได้มีกิจกรรมการยกย่องเชิดชูครูผู้มีจิตวิญญาณตลอดมา ในปัจจุบันนี้โลกก้าวเข้าสู่ยุคของเทคโนโลยีที่เรียกว่ายุคโลกาภิวัตน์ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเทคโนโลยีการเรียนรู้ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของทุกคน แนวคิดของการเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณ ซึ่งแต่เดิมนั้นเน้นไปที่เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ เก่งทางด้านการสอน มีความตั้งใจมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ แต่ครูที่ยอดเยี่ยมในศตวรรษที่ 21 นั้น จำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและทักษะในใช้เทคโนโลยีทางการศึกษามาช่วยให้การจัดการเรียนการสอนจึงจะส่งผลให้ห้องเรียนมีคุณภาพ ดังนั้นความเป็นครูผู้มี

จิตวิญญาณครูในศตวรรษที่ 21 ยังคงสำคัญมากเช่นเดิม โดยเพิ่มเติมที่การเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสามารถดำเนินการไปได้อย่างมีคุณภาพ และเป็นผู้พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง (Aiempahaya, Noymanee, Anukulwech, and Raso, 2021) ควบคู่ไปกับการมีจิตวิญญาณความเป็นครู

จิตวิญญาณความเป็นครู (Teachers Spirituality) นับว่ามีความสำคัญมาก เพราะการที่ครูจะสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ไม่เพียงแต่ต้องมีความรู้และทักษะการสอนทักษะการใช้เทคโนโลยีที่ดีเท่านั้น แต่ยังต้องมีจิตวิญญาณความเป็นครู (Teachers Spirituality) อีกด้วย (De Souza, Bone, and Watson, 2016) จิตวิญญาณความเป็นครูนั้นประกอบด้วย การรับผิดชอบหน้าที่ของครู การเสียสละในงานของครู ความเสมอภาคต่อนักเรียน และความเชื่อมั่นในศักยภาพมนุษย์ (Lawthong, and Visessuvanapoom, 2010) ครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูจะใส่ใจ หุ่มนักเรียน และพัฒนานักเรียนเต็มศักยภาพที่เขามี จนนักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ (Brantmeier, Lin, and Miller, 2010) การศึกษาไทยเองมีความต้องการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูครูรุ่นใหม่เป็นอย่างยิ่ง ดังระบุในมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ ซึ่งได้กำหนดความรู้ และคุณลักษณะพื้นฐานของครูที่แสดงออกในการจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งในด้านคุณลักษณะความเป็นครูกำหนดว่าต้องมีคุณลักษณะการแสดงออกที่สะท้อนถึงการเป็นผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู (Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand, 2018) นอกจากนี้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยพบว่า จิตวิญญาณความเป็นครูยังเป็นคุณลักษณะสำคัญของครูมืออาชีพ (Chalakbang, 2016)

ในบริบทจังหวัดร้อยเอ็ด ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ดปี 2561-2565 ที่ต้องการส่งเสริมให้บุคลากรครูมีจิตวิญญาณความเป็นครูเพื่อจะได้พัฒนาเยาวชนได้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการผลิตครูของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดที่ต้องการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูและความต้องการคุณภาพของครูบรรจุใหม่ของของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีความต้องการ พัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครูใหม่ให้มีจิตวิญญาณความเป็นครูที่เหมาะสมกับโลกดิจิทัลในอนาคต ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่รับผิดชอบในการผลิตบัณฑิตวิชาชีพครู จึงเห็นว่าจิตวิญญาณความเป็นครูเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับครูรุ่นใหม่ เมื่อจบไปเป็นครูจึงจะสามารถพัฒนาเยาวชนไทยให้เติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ ด้วยเหตุผลที่สำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความต้องการในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่
2. เพื่อวิเคราะห์ความจำเป็นในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการการวิจัยโดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 สำรวจความต้องการในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่

1.1 แหล่งข้อมูล

อาจารย์ผู้สอนรายวิชาชีพครู ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสำรวจสภาพการณ์การเรียนการสอนส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ ซึ่งเป็นอาจารย์จาก

10 สาขาวิชา ได้แก่ คอมพิวเตอร์ศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป ภาษาอังกฤษ ประถมศึกษา สังคมศึกษา การศึกษาปฐมวัย ศิลปศึกษา คณิตอังกฤษ และ พลศึกษา รวมกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 67 คน จากประชากร 185 คน

1.2 เครื่องมือวิจัย

แบบสำรวจความต้องการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่

1.3 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1) สร้างแบบสำรวจความต้องการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ โดยยึดจากกรอบนิยามจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ Wisetsat, and Wisetsat (2021) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับจิตวิญญาณความเป็นครูทำให้ได้องค์ประกอบของจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ โดยได้ดัดแปลงแนวคิดของ Lawthong, and Visessuvanapoom (2010) ได้องค์ประกอบของจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ มี 4 องค์ประกอบ คือ การรับผิดชอบหน้าที่ของครู การเสียสละในงานของครู ความเสมอภาคต่อนักเรียน และ ความเชื่อมั่นในศักยภาพมนุษย์ จึงออกแบบแบบสำรวจจะประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความต้องการส่งเสริมการรับผิดชอบหน้าที่ของครู 2) ด้านความต้องการส่งเสริมการเสียสละในงานของครู 3) ด้านความต้องการส่งเสริมความเสมอภาคต่อนักเรียน และ 4) ด้านความต้องการส่งเสริมความเชื่อมั่นในศักยภาพมนุษย์ โดยมีข้อคำถามด้านละ 3 ข้อ รวมจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 12 ข้อ

2) นำแบบสำรวจความต้องการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาศาสตร์ ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านวิชาชีพครู รวมจำนวน 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของข้อคำถาม ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผลการประเมินพบว่าได้ค่าดัชนีความเหมาะสมทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง (4.15–4.58) จากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงตามข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้เชี่ยวชาญจนแบบสำรวจมีความสมบูรณ์

3) ดำเนินการสำรวจความต้องการในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ โดยใช้แบบสำรวจความต้องการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูสำรวจกับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด จำนวน 67 คน

4) วิเคราะห์ผลการสำรวจความต้องการในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ และแปลความหมายตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 121) ใช้เกณฑ์ คือ ความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 คะแนน ความต้องการอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 คะแนน ความต้องการอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 คะแนน ความต้องการอยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 คะแนน และความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ย 1.01-1.50 คะแนน

ระยะที่ 2 วิเคราะห์ความจำเป็นในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่

2.1 แหล่งข้อมูล

- 1) มาตรฐานวิชาชีพครูตามข้อกำหนดของคุรุสภา พ.ศ. 2556
- 2) มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ พ.ศ. 2562
- 3) มาตรฐานการศึกษาชาติ พ.ศ. 2561

2.2 เครื่องมือวิจัย

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างจิตวิญญาณความเป็นครูกับมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานคุณวุฒิ และมาตรฐานการศึกษาชาติ

2.3 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1) ศึกษาเอกสารจาก 3 แหล่งข้อมูล ได้แก่ มาตรฐานวิชาชีพครูตามข้อกำหนดของคุรุสภา พ.ศ. 2556 มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ พ.ศ. 2561 และมาตรฐานการศึกษาชาติ พ.ศ. 2561

2) วิเคราะห์จิตวิญญาณความเป็นครูในมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี และมาตรฐานการศึกษาชาติ โดยเทียบกับจิตวิญญาณความเป็นครูของครุรุ่นใหม่ที่ได้กำหนดนิยามไว้

3) ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องเหมาะสมระหว่างจิตวิญญาณความเป็นครูกับมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี และมาตรฐานการศึกษาชาติ โดยมีเกณฑ์การพิจารณา 6 ประเด็น ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.82 จากนั้นปรับปรุงข้อเสนอแนะตามที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ

ระยะที่ 3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครุรุ่นใหม่

3.1 แหล่งข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความสอดคล้องของแนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครุรุ่นใหม่

3.2 เครื่องมือวิจัย

1) แบบวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างแนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครุรุ่นใหม่โดยออกแบบในลักษณะตาราง มีจำนวน 4 ข้อ

2) แบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครุรุ่นใหม่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีจำนวน 6 ข้อ

3.3 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยในประเทศไทยและต่างประเทศ จำนวน 55 เรื่อง สำหรับพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครุรุ่นใหม่ โดยสืบค้นจากฐานข้อมูล 4 ฐาน ได้แก่ Thailis Research Gate Springer และ Google Scholar พบว่าจิตตปัญญาศึกษา เป็นนวัตกรรมกาจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ

2) ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ จากสถานศึกษา 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหิดล โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา และสถาบันจิตตานุภาพ สังเกตการจัดกิจกรรมและบันทึกผล

3) ร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูครุรุ่นใหม่ ประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจ การใช้จิตวิทยาด้านบวก การเรียนรู้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา และการสร้างวิถีปฏิบัติ

4) ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครุรุ่นใหม่โดยใช้จิตตปัญญาศึกษา ซึ่งได้ค่าดัชนีความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 4.20 นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

5) ผู้วิจัยปรับปรุงตามข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญจนได้แนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครุรุ่นใหม่โดยใช้จิตตปัญญาศึกษาฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สำนวจความต้องการในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ แสดงผลการวิจัย ดัง ตารางที่ 1 และ ตาราง 2

ตารางที่ 1 ระดับความต้องการในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่

(N=67)

ความต้องการในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่			
รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการส่งเสริม
1) ด้านการรับผิดชอบหน้าที่ของครู	4.25	0.36	มาก
2) ด้านการเสียสละในงานของครู	4.55	0.41	มากที่สุด
3) ด้านความเสมอภาคต่อนักเรียน	4.02	0.38	มาก
4) ด้านความเชื่อมั่นในศักยภาพมนุษย์	4.05	0.36	มาก
โดยรวม	4.26	0.38	มาก

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่

ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่					
N	$\bar{X}$	S.D.	% of Mean	t	P
67	4.26	0.38	85.20	6.46	0.00

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 และ ตาราง 2 จะได้ว่าระดับความต้องการในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเสียสละในงานของครูมีระดับความต้องการส่งเสริมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการรับผิดชอบหน้าที่ของครูมีระดับความต้องการส่งเสริมมาก ด้านความเชื่อมั่นในศักยภาพมนุษย์มีระดับความต้องการส่งเสริมมาก และด้านความเสมอภาคต่อนักเรียนมีระดับความต้องการส่งเสริมมาก

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การวิเคราะห์ความจำเป็นของจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ แสดงผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการศึกษาความสอดคล้องสัมพันธ์ของจิตวิญญาณความเป็นครูครูรุ่นใหม่ กับ มาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานคุณวุฒิ และมาตรฐานการศึกษาชาติ

จิตวิญญาณ ความเป็นครู	มาตรฐานวิชาชีพครู (พ.ศ. 2556)	มาตรฐานคุณวุฒิปริญา ตรี (พ.ศ. 2562)	มาตรฐานการศึกษาชาติ (พ.ศ. 2561)
จิตวิญญาณความเป็นครู ของครูรุ่นใหม่ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1. การรับผิดชอบหน้าที่ ของครู 2. การเสียสละในงานของ ครู 3. ความเสมอภาคต่อ นักเรียน 4. ความเชื่อมั่นใน ศักยภาพมนุษย์	มาตรฐานความรู้และ ประสบการณ์วิชาชีพ กำหนดให้มีสาระความรู้ และสมรรถนะของผู้ ประกอบวิชาชีพครูตาม มาตรฐานความรู้ 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสาระความรู้ กำหนดว่าควรปลูกฝังจิต วิญญาณความเป็นครูไว้ใน สาระความรู้ 2) ด้านสมรรถนะ กำหนด ว่าควรมีสมรรถนะจิต วิญญาณความเป็นครูเป็น สมรรถนะสำคัญ	เนื้อหาสาระของสาขาวิชา กำหนดให้มีจิตวิญญาณ ความเป็นครู กลุ่มวิชาชีพ ครูบังคับให้ผลลัพธ์ของ การเรียนรู้มีสาระสำคัญ เกี่ยวกับจิตวิญญาณความ เป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ วิชาชีพครู กำหนดให้ ลักษณะของสาขาว่าด้วย การเตรียมความพร้อมและ พัฒนาครูและบุคลากร ทางการศึกษา ก่อน ประจำการและส่งเสริม การพัฒนาครูประจำการ และนอกประจำการให้มี ความรู้และมี สมรรถนะ ทางวิชาชีพ เป็นผู้ยึดมั่นใน ค่านิยม อุทิศการณ มีจิต วิญญาณความเป็นครู	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนา ศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่ง การเรียนรู้เพื่อผลิตและ พัฒนาครูผู้สอนในทุก ระดับ และ ประเภท การศึกษาให้เป็นครูที่มี คุณธรรม มีจิตวิญญาณ ความเป็นครู มีสมรรถนะ สูง สอดคล้องกับการ จัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และเป้าหมายของ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

จากตารางที่ 3 จะได้ว่าจิตวิญญาณความเป็นครูมีความจำเป็นที่ควรส่งเสริมกับครูรุ่นใหม่ ดังระบุไว้ในมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานคุณวุฒิปริญาตรี และมาตรฐานการศึกษาชาติ ซึ่งจากการวิเคราะห์ความสอดคล้องสัมพันธ์กับการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูพบว่า มาตรฐานวิชาชีพครูมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ โดยกำหนดให้มีสาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานความรู้ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านสาระความรู้ กำหนดว่าควรปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครูไว้ในสาระความรู้ ด้านสมรรถนะกำหนดว่าควรมีสมรรถนะจิตวิญญาณความเป็นครูเป็นสมรรถนะสำคัญ มาตรฐานคุณวุฒิปริญาตรีมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ กำหนดให้เนื้อหาสาระสำคัญของสาขาวิชามีการหล่อหลอมจิตวิญญาณความเป็นครู กลุ่มวิชาแกนหรือวิชาชีพครูบังคับมีผลลัพธ์ของการเรียนรู้มีสาระสำคัญเกี่ยวกับค่านิยม อุทิศการณและจิตวิญญาณความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู กำหนดให้ลักษณะของสาขาว่าด้วยการเตรียมความพร้อมและพัฒนาครูและบุคลากร ทางการศึกษา ก่อนประจำการและส่งเสริมการพัฒนาครูประจำการและนอกประจำการให้มีความรู้และมี สมรรถนะทางวิชาชีพ เป็นผู้ยึดมั่นในค่านิยม อุทิศการณ มีจิตวิญญาณความเป็นครู และสมรรถนะทางวิชาชีพครู และมาตรฐานการศึกษาชาติมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ โดยยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนา

ศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อผลิตและพัฒนาครูผู้สอนในทุกระดับและประเภท การศึกษาให้เป็นครูที่มี คุณธรรม มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีและยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0

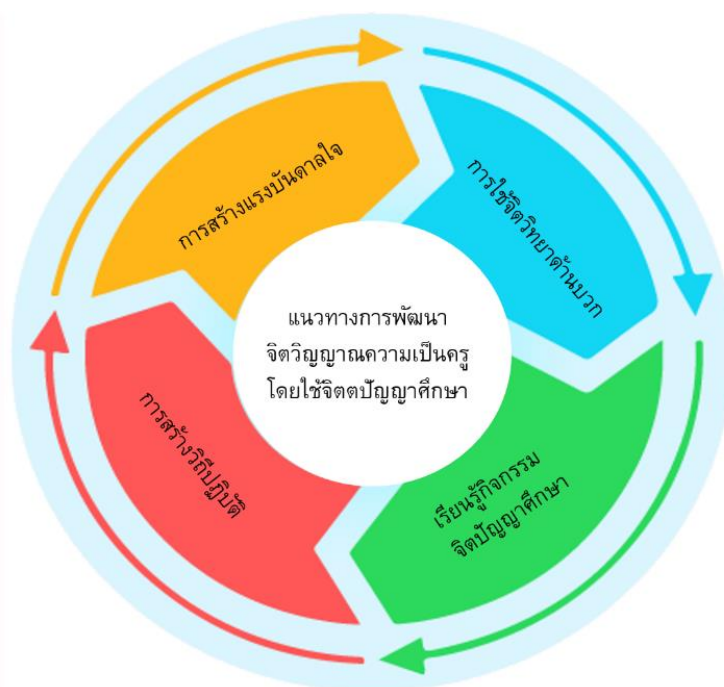
วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การศึกษาแนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่แสดงผลการวิจัย ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่

แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนา	แนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณ ความเป็นครู	ความเหมาะสม
1. แนวคิดจิตศึกษาของ Chaiyabang (2018) โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา	พัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูโดยใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา ประกอบด้วย 4 แนวทาง ในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่	ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินความเหมาะสมของแนวทาง ค่าเฉลี่ย 4.20 เหมาะสมระดับมาก
2. แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาของ Asdornnithee (2013) ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล	1. การสร้างแรงบันดาลใจ 2. การใช้จิตวิทยาต้านบวก 3. การเรียนรู้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา ได้แก่	
3. แนวคิดต้นไม้แห่งจิตตปัญญาศึกษา ของ Duerr (2015)	3.1 กิจกรรมกำกับสติ 3.2 กิจกรรมการยืดหยุ่นร่างกาย 3.3 กิจกรรมการสร้างสรรค์ 3.4 กิจกรรมเรื่องเล่าเร้าพลัง 3.5 กิจกรรมสุนทรียสนทนา 3.6 กิจกรรมให้ข้อมูลด้านบวก	
4.แนวคิดเชิงพุทธปรัชญา ศึกษาแนวคิดของหลวงพ่อ วิริยงค์ สิรินโร อ่างอิงใน Mari, Siriwan, and Chaisuk (2021)	4. การสร้างวิถีปฏิบัติ	

จากตารางที่ 4 พบว่า แนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่โดยใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา โดยมีแนวคิดจิตศึกษาของ Chaiyabang (2018) โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาของ Asdornnithee (2013) ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล แนวคิดต้นไม้แห่งจิตตปัญญาศึกษา ของ Duerr (2015) และแนวคิดเชิงพุทธปรัชญา ศึกษาแนวคิดของหลวงพ่อวิริยงค์ สิรินโร อ่างอิงใน Mari, Siriwan, and Chaisuk (2021) สำหรับกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู มี 4 แนวทาง ในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การสร้างแรงบันดาลใจ 2) การใช้จิตวิทยาต้านบวก 3) การเรียนรู้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา ได้แก่ กิจกรรมกำกับสติ กิจกรรมการยืดหยุ่นร่างกาย กิจกรรมการสร้างสรรค์ กิจกรรมเรื่องเล่าเร้าพลัง กิจกรรมสุนทรียสนทนา และ กิจกรรมให้ข้อมูลด้านบวก และ 4) การสร้างวิถีปฏิบัติ

องค์ความรู้ใหม่

Picture 1: Development Guidelines Teacher's Spirit by Using Contemplative Education

จากภาพจะพบว่าแนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่โดยใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา โดยกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู มี 4 แนวทางในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่

1) การสร้างแรงบันดาลใจ คือ การที่ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นพลังงานด้านบวกให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่ดี ซึ่งมีหลายอย่างกิจกรรม อาทิเช่น การชมคลิปวิดีโอที่สะท้อนการคิดกระตุ้นแรงจูงใจ การฟังเรื่องราวเรื่องเล่าที่กระตุ้นแรงจูงใจ การรับฟังผู้มีประสบการณ์ตรงที่สะท้อนเรื่องราวชีวิต เป็นต้น

2) การใช้จิตวิทยาต้านบวก คือ การที่ผู้สอนวางตัวเป็นกัลป์ญาณมิตรกับผู้เรียน การใช้คำพูด ท่าทาง น้ำเสียง ที่อบอุ่น จริงใจ การชื่นชม การขอบคุณ รวมถึงทุกสิ่งที่คุณสอนแสดงออกที่สื่อถึงความปรารถนาต่อผู้เรียนด้วยความบริสุทธิ์ใจ

3) การเรียนรู้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา คือ การจัดกิจกรรมกับผู้เรียนในช่วงเช้า หรือ ก่อนจัดการเรียนการสอนกับผู้เรียน ตัวอย่างกิจกรรมมีหลายอย่าง ได้แก่ กิจกรรมกำกับสติ กิจกรรมการยืดหยุ่นร่างกาย กิจกรรมการสร้างสรรค์ กิจกรรมเรื่องเล่าแรงบันดาลใจ กิจกรรมสุนทรียสนทนา และ กิจกรรมให้ข้อมูลด้านบวก เป็นต้น

4) การสร้างวินัยปฏิบัติ คือ การสร้างวิถีชีวิตและวิถีปฏิบัติในโรงเรียนตั้งแต่เช้าถึงเย็น หรือ ตลอดเวลานั้นเอง ตัวอย่างเช่น การบ่มเพาะการเคารพสถานที่ การปรนนิบัติสถานที่และชุมชน การอยู่ร่วมกันแบบเกื้อกูล กัลป์ในวิถีกัลป์ญาณมิตร เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 การสำรวจความต้องการในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ พบว่าความต้องการในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเสียสละในงานของครูมีระดับความต้องการส่งเสริมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการรับผิดชอบหน้าที่ของครูมีระดับความต้องการส่งเสริมมาก ด้านความเชื่อมั่นในศักยภาพ

มนุษย์มีระดับความต้องการส่งเสริมมาก และด้านความเสมอภาคต่อนักเรียนมีระดับความต้องการส่งเสริมมาก สอดคล้องกับ Aiemphaya, Noymanee, Anukulwech, and Raso (2021) ที่กล่าวว่าครูเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุดที่จะสร้างคุณภาพของผู้เรียน มีการศึกษาเพื่อค้นคว้าหาแนวทางที่จะพัฒนาให้ครูมีคุณภาพ ทางด้านวิชาการ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และที่สำคัญคือเป็นผู้ที่มีความทุ่มเทเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่ที่เรียกกันว่าจิตวิญญาณความเป็นครู แนวคิดในการสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับและมีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมการยกย่องเชิดชูครูผู้มีจิตวิญญาณ แต่เมื่อโลกก้าวเข้าสู่ยุคของเทคโนโลยีที่เรียกว่ายุคโลกาภิวัตน์ซึ่งมาพร้อมกับศตวรรษที่ 21 ที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของทุกคน แนวคิดของการเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณ ซึ่งแต่เดิมนั้นเน้นไปที่เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ เก่งทางด้านการสอน มีความตั้งใจมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ แต่ครูที่จะถือว่าเป็นครูดีในศตวรรษที่ 21 มีความจำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและสามารถใช้เทคโนโลยีมาช่วยให้การจัดการเรียนการสอน สามารถดำเนินการไปได้อย่างมีคุณภาพ ดังนั้นความเป็นผู้มีจิตวิญญาณครูในศตวรรษที่ 21 ยังคงมีองค์ประกอบของจิตวิญญาณครูที่ผ่านมา โดยเพิ่มเติมที่การเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสามารถดำเนินการไปได้อย่างมีคุณภาพ และเป็นผู้พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง

ผลจากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 วิเคราะห์ความจำเป็นในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ พบว่าจิตวิญญาณความเป็นครูมีความจำเป็นที่ควรส่งเสริมกับครูรุ่นใหม่ ดังระบุไว้ในมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานคุณวุฒิปริญาตรี และมาตรฐานการศึกษาชาติ สอดคล้องกับบริบทการศึกษาไทยเองมีความต้องการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูครูรุ่นใหม่เป็นอย่างยิ่งดังที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศได้ระบุเป็นเชิงนโยบายไว้ในยุทธศาสตร์ใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนาครู โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพมีจิตวิญญาณความเป็นครู (At the meeting of the President of Rajabhat Universities Nationwide, 2017) และระบุในมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ ซึ่งได้กำหนดความรู้ และคุณลักษณะพื้นฐานของครูที่แสดงออกในการจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งในด้านคุณลักษณะความเป็นครูกำหนดว่าต้องมีคุณลักษณะการแสดงออกที่สะท้อนถึงการเป็นผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู (Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand, 2018) นอกจากนี้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยพบว่า จิตวิญญาณความเป็นครูยังเป็นคุณลักษณะสำคัญของครูมืออาชีพ (Chalakbang, 2018) และจากการศึกษาพบว่าในประเทศไทยมีการใช้แนวทางจิตตปัญญาศึกษาสำหรับพัฒนาครูที่ชัดเจน 2 แห่งคือ ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล และ กิจกรรมจิตศึกษาของโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา (Chaiyabang, 2018; Asdornnithee, 2013)

ผลจากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 การศึกษาแนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ พบว่าแนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่โดยใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา โดยกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู มี 4 แนวทางในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจ การใช้จิตวิทยาต้านบวก การเรียนรู้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา และ การสร้างวิถีปฏิบัติ สอดคล้องกับ Prasantree (2018) ได้ทำการวิจัยการปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครูโดยทำให้ครูมีพฤติกรรมหรือลักษณะการแสดงออก ที่ทำให้ศิษย์มีความเจริญก้าวหน้า โดยการอบรม สั่งสอน ให้มีความรู้ คุณธรรม ฝังใจด้านความดี ไม่เห็นแก่ตัว และมองเห็นจิตของผู้อื่น ในการปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครู ควรดำเนินการ 7 ด้าน คือ 1) ด้านความรัก ความเมตตาต่อศิษย์ 2) ด้านความรับผิดชอบหรือการปฏิบัติตามหน้าที่ 3) ด้านความรักศรัทธาในวิชาชีพครู 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 5) ด้านความเสียสละและความอดทน 6) การมีมนุษยสัมพันธ์ และ 7) ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์ และสอดคล้องกับ Chalakbang (2018) ที่กล่าวว่า

โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ เป็นผลให้คนต้องปรับเปลี่ยนตนเองไปด้วย สำหรับวิชาชีพครู สังคมคาดหวังให้ครูปฏิบัติหน้าที่อย่างมืออาชีพ กล่าวคือ มีความรอบรู้ มีความสามารถและศักยภาพในด้านนวัตกรรมการสอน รักในอาชีพ และมีจิตวิญญาณความเป็นครูในบรรดาคุณลักษณะของครูมืออาชีพข้างต้น จิตวิญญาณความเป็นครูจัดว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งทั้งนี้เพราะการปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตวิญญาณเป็นการทำหน้าที่ด้วยใจซึ่งทำให้เกิดความรัก ศรัทธาและยึดมั่นในอุดมการณ์แห่งวิชาชีพ มุ่งมั่น ทุ่เม่ในการทำงาน ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เอาใจใส่ ดูแลและหวังดีต่อศิษย์ เมื่อครูทำงานด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู แน่แน่นอนว่าศิษย์ซึ่งเป็นผลผลิตของครูย่อมมีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ และครูที่ทำเช่นนั้นก็จัดว่าเป็นครูมืออาชีพ

สรุป

ความต้องการในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเสียสละในงานของครูมีระดับความต้องการส่งเสริมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการรับผิดชอบหน้าที่ของครูมีระดับความต้องการส่งเสริมมาก ด้านความเชื่อมั่นในศักยภาพมนุษย์มีระดับความต้องการส่งเสริมมาก และด้านความเสมอภาคต่อนักเรียนมีระดับความต้องการส่งเสริมมาก จิตวิญญาณความเป็นครูมีความจำเป็นที่ควรส่งเสริมกับครูรุ่นใหม่ ดังระบุไว้ในมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานคุณวุฒิ ปริญญาตรี และมาตรฐานการศึกษาชาติ แนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่โดยใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา โดยกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู มี 4 แนวทางในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจ การใช้จิตวิทยาด้านบวก การเรียนรู้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา และการสร้างวิถีปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 พบว่าการสำรวจความต้องการในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ พบว่าความต้องการในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่เป็นเรื่องด่วนที่สำคัญที่ภาคการศึกษาควรที่จะส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจัง

ผลจากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 พบว่าความจำเป็นในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ พบว่าจิตวิญญาณความเป็นครูมีความจำเป็นที่ควรส่งเสริมกับครูรุ่นใหม่ ดังระบุไว้ในมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานคุณวุฒิปริญญาตรี และมาตรฐานการศึกษาชาติ แสดงให้เห็นว่าจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่เป็นเรื่องที่จำเป็นเร่งด่วนที่ฝ่ายผลิตครู และฝ่ายพัฒนาครูควรที่จะส่งเสริมอย่างเป็นระบบ

ผลจากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 ครูผู้สอนที่จะนำแนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครูรุ่นใหม่ไปใช้ ควรที่จะปรับประยุกต์ใช้ให้ครบทั้ง 4 แนวทางในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจ การใช้จิตวิทยาด้านบวก การเรียนรู้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา และการสร้างวิถีปฏิบัติ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของครูประจำการ ซึ่งอาจจะเหมือนหรือต่างจากครูรุ่นใหม่ ซึ่งสามารถจำแนกตามเกณฑ์ P-License, B-License, A-License ตามที่คุรุจำแนก ระดับของใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

References

- Aiemphaya, K., Noymanee, N., Anukulwech, A., & Raso, D. (2021). The Teachers' Spirit in 21st Century. *Journal of Educational Review Faculty of Education in MCU*, 8(2), 398-409.
- Asdornnithee, S. (2013). *Seeking Intellectual Knowledge in Contemplative Education*. Nakhon Pathom: Contemplative Education Centre, Mahidol University.
- At the Meeting of the President of Rajabhat Universities Nationwide. (2017). *The New Strategy of Rajabhat University to Develop Local According to The Royal Patronage*. Bangkok: Ministry of Education.
- Brantmeier, E. J., Lin, J., & Miller, J. P. (2010). *Spirituality, Religion, and Peace Education*. Iap.
- Chaiyabang, W. (2018). *Contemplative Education for Inner Wisdom*. (9th ed.). Mahasarakham: Apichat Printing.
- Chalakbang, W. (2016). The Spirituality of Teachers: A Key Characteristic of Professional Teachers. *Nakhon Phanom University Journal*, 6(2), 123-128.
- De Souza, M., Bone, J., & Watson, J. (2016). *Spirituality Across Disciplines: Research and Practice*. Dordrecht: Springer International Publishing.
- Duerr, M. (2015). *The Tree of Contemplative Practices*. Center for Contemplative Mind in Society. Retrieved January 23, 2024, from <http://www.contemplativemind.org/practices/tree>
- Lawthong, N., & Visessuvanapoom, P. (2010). Development of the Teacher Spirituality Scale. *Journal of Research Methodology*, 23(1), 25-54.
- Mari, P., Siriwan, I., & Chaisuk, P. (2021). A Meditation Teaching Model to Secondary School Students in Accordance with the Meditation Style of Phrabhommamongkholayan (Wiriyaang Sirindharo). *Journal of Educational Review Faculty of Education in MCU*, 8(1), 246-260.
- Prasantree, T. (2018). Teacher's Spiritual Cultivation. *Journal of Curriculum and Instruction Sakon Nakhon Rajabhat University*, 10(29), 153-165.
- Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand. (2018). *Teachers' Professional Development: Competency Framework*. Bangkok: The Teachers' Council of Thailand.
- Wisetsat, C., & Wisetsat, W. (2021). Learning Management Guideline Using by Contemplative Education to Enhance Teachers Spirituality of Pre-Service Teachers. *The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal*, 27(1), 92-104.